

«ESIL UNIVERSITY» Мекемесі

«Есеп және аудит» кафедрасы

«Бекітемін»

«Бизнес және басқару»

факультетінің деканы

э.т.к. қауым. профессор

Алина Г.Б.

«22» 2024 г

Әдістемелік нұсқаулар мен бағдарлама

6B04109 – «Статистика» білім беру бағдарламасы бойынша

өндірістік тәжірибеден өтуге арналған

«Бизнес және басқару» факультеті

Оқу түрі: күндізгі, сырттай

1-курс (3 жылдық оқу, күндізгі, сырттай), Семестр – 2

Ұзақтығы – 2 апта

2-курс (4 жылдық оқу, күндізгі), Семестр – 4

Ұзақтығы – 3 апта

2-курс (3 жылдық оқу, күндізгі жеделдетілген оқу), Семестр – 4

Ұзақтығы – 3 апта

Астана, 2024

6B04105 – Статистика білім беру бағдарламасы бойынша өндірістік
тәжірибесінің бағдарламасы мен әдістемелік ұсынымдар

«Есеп және аудит» кафедрасының отырысында талқыланып,
мақұлданды

Хаттама № 4 « 21 » 11 2024 г.

«Есеп және аудит» кафедрасының меңгерушісі
э.ғ.к., доцент Бекжанова Т.К.

МАЗМҰНЫ

1	Жалпы ережелер	4
1.1	Өндірістік тәжірибесінің мақсаттары мен міндеттері	4
1.2	Тәжірибе базалары	5
1.3	Өндірістік тәжірибесін ұйымдастыру және жетекшілік ету	5
2	Өндірістік тәжірибесінің мазмұны мен көлемі	7
3	Өндірістік тәжірибесі нәтижелерін рәсімдеуге қойылатын талаптар	13

4	Есепті қорғау тәртібі	14
	Қосымшалар	15

1. Жалпы ережелер

Тәжірибе – кәсіби жоғары білім берудің негізгі білім беру бағдарламасы бойынша оқу үдерісінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады және Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты талаптарына сәйкес барлық оқу түрлерінің оқу жоспарына енгізіледі.

Өндірістік тәжірибенің негізгі мазмұны – болашақ маманның кәсіби қызметінің сипатына сай келетін кәсіпорындарда немесе мекемелерде практикалық, оқу немесе өндірістік тапсырмаларды орындау. Бұл студенттерге теориялық білімдерін өндірістік жағдайда практикалық дайындықпен тиімді ұштастыруға мүмкіндік береді және таңдалған мамандыққа тән дағдылар мен іскерліктерді меңгеруге бағытталған.

Өндірістік тәжірибе бағдарламасы ҚР МЖМБС талаптарына сәйкес 6B04109 – «Статистика» білім беру бағдарламасы бойынша кәсіби тәжірибе ескеріліп жасалған.

Өндірістік тәжірибе қорытындысы бойынша студентке баға қойылады.

Өндірістік тәжірибе бағдарламасы – «Статистика» білім беру бағдарламасы бойынша студенттердің оқу үдерісінің практикалық кезеңін әдістемелік қамтамасыз ететін құжат болып табылады және Esil University студенттері, университеттен және кәсіпорынан (ұйымнан) тәжірибе жетекшілері үшін қолданылады.

1.1 Өндірістік тәжірибесінің мақсаттары мен міндеттері

6B04109 – «Статистика» білім беру бағдарламасы бойынша студенттердің өндірістік тәжірибесі — болашақ мамандарды даярлаудың маңызды кезеңі болып табылады. Бұл кезең кәсіби білімді тереңдетуді, деректерді талдау, статистикалық өңдеу және ақпаратты интерпретациялау дағдыларын қалыптастыруды қамтамасыз етеді.

Тәжірибенің мақсаты – мамандық бойынша оқу пәндерін меңгеру барысында алынған теориялық білімдерді бекіту және тереңдету, сондай-ақ нақты жағдайда статистикалық деректерді жинау, өңдеу, талдау және визуализациялау бойынша кәсіби дағдыларды қалыптастыру.

Өндірістік тәжірибенің міндеттері:

- Статистика пәндерін оқу барысында алынған теориялық білімдерді жүйелеу және тереңдету;
- Статистикалық бөлімдердің, талдау қызметтері мен деректерді басқару бөлімшелерінің жұмысымен танысу;
- Қазіргі бағдарламалық құралдарды (Excel, Power BI, Python, R, SPSS және т.б.) пайдалана отырып, статистикалық деректерді жинау, өңдеу және талдау әдістерін меңгеру;
- Статистикалық деректер негізінде есептер, инфографика, талдамалық жазбалар мен болжамдар дайындау дағдыларын қалыптастыру;

- Қазақстан Республикасындағы статистикалық қызметті реттейтін заңнамалық және нормативтік базаны зерттеу;
- Аналитикалық ойлау, статистикалық қорытындыларды интерпретациялау және деректер негізінде ұсынымдар әзірлеу қабілетін дамыту;
- Статистик маманның кәсіби этикасы мен жауапкершілігі туралы түсініктерді қалыптастыру.

1.2 Тәжірибе базалары.

6B04109 – «Статистика» білім беру бағдарламасы бойынша студенттердің өндірістік тәжірибесі — бұл болашақ мамандарды даярлаудың маңызды кезеңі болып табылады. Ол кәсіби білімді тереңдетуге, деректерді талдау, статистикалық өңдеу және алынған ақпаратты интерпретациялау дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

Тәжірибенің мақсаты — мамандық бойынша оқытылған пәндер барысында алынған теориялық білімдерді бекіту және тереңдету, нақты жағдайларда статистикалық деректерді жинау, өңдеу, талдау және визуализациялау бойынша кәсіби дағдыларды қалыптастыру.

Өндірістік тәжірибенің міндеттері:

- Статистика пәндері бойынша алынған теориялық білімді жүйелеу және тереңдету;
- Статистикалық бөлімдердің, аналитикалық және деректерді басқару қызметтерінің құрылымымен және жұмысымен танысу;
- Excel, Power BI, Python, R, SPSS және басқа да заманауи бағдарламалық құралдарды қолдана отырып, статистикалық деректерді жинау, өңдеу және талдау әдістерін меңгеру;
- Статистикалық деректер негізінде есептер, инфографика, аналитикалық жазбалар мен болжамдар жасау дағдыларын қалыптастыру;
- Қазақстан Республикасында статистикалық қызметті реттейтін заңнамалық және нормативтік базаны зерделеу;
- Аналитикалық ойлау қабілетін, статистикалық қорытындыларды интерпретациялау және деректер негізінде ұсынымдар дайындау дағдыларын дамыту;
- Статист маманының кәсіби этикасы мен жауапкершілігі туралы түсінік қалыптастыру.

1.3 Өндірістік тәжірибесін ұйымдастыру және жетекшілік ету

Өндірістік тәжірибені жалпы басқару Esil University-дің «Есеп және аудит» кафедрасына жүктеледі. Әрбір студентке тікелей жетекшілік университеттен тағайындалған тәжірибе жетекшісі мен кәсіпорындағы тәлімгер арқылы жүзеге асырылады.

Өндірістік тәжірибе басталғанға дейін студенттер келесі салаларда базалық білімге ие болуы қажет:

- статистикалық байқау, деректерді жіктеу және топтастыру қағидаттары;
- статистикалық ақпаратты өңдеу, талдау және интерпретациялау әдістері;
- динамикалық қатарлар, индекстер, іріктемелік және корреляциялық-регрессиялық талдау негіздері;
- Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік статистиканың құрылымы мен міндеттері;
- статистикалық қызметті реттейтін нормативтік-құқықтық базаның негіздері;
- кестелік редакторлармен (MS Excel) жұмыс істеу дағдылары;
- статистикалық кестелер, диаграммалар, аналитикалық анықтамалар мен есептерді рәсімдеу дағдылары.

Тәжірибе барысында студенттер:

- оқу барысында алған теориялық білімдерін практикада қолдануды;
- ұйымдардың статистикалық және аналитикалық бөлімдерінің жұмыс ерекшеліктерімен танысуды;
- деректер талдауы және статистикалық есептілік саласында практикалық тәжірибе алуды үйренеді.

Университеттен және кәсіпорыннан тағайындалған жетекшілердің басшылығымен студенттер келесі практикалық дағдыларды меңгереді:

- әртүрлі деректерді статистикалық талдау жүргізу;
- бастапқы ақпарат ауқымын қалыптастыру және өңдеу;
- диаграммалар, графиктер мен аналитикалық кестелер құру;
- негізгі статистикалық көрсеткіштерді есептеу және түсіндіру;
- талдау нәтижелері бойынша аналитикалық жазбалар, шолулар және презентациялар дайындау;
- деректерді өңдеу және визуализациялау үшін арнайы бағдарламалар мен құралдарды пайдалану.

Сонымен, статистика бойынша өндірістік тәжірибе студенттерге алған білімдерін бекітуге ғана емес, сонымен қатар сандық ақпаратты талдау және статистикалық есептілік саласында құнды тәжірибе алуға мүмкіндік береді, бұл болашақ статистик маманның кәсіби дамуына берік негіз қалайды.

Университеттегі тәжірибе жетекшісінің міндеттері:

- тәжірибе басталар алдында студенттерге қажетті дайындықты ұйымдастыру, тәжірибе бағдарламасына сәйкес кіріспе және әдістемелік нұсқаулар жүргізу;
- тәжірибе мерзімі мен мазмұнының сақталуын бақылау, студенттерге әдістемелік көмек көрсету;
- тәжірибе базасында таныстыру экскурсиясын ұйымдастыру;
- студенттің өндірістік тәжірибе бойынша есебін тексеру және сараптау.

Студенттің міндеттері:

- тәжірибе бағдарламасын толық орындау;
- Esil University ішкі тәртіп ережелерін сақтау;
- еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өндірістік санитария талаптарын меңгеру және сақтау;
- тәжірибе жетекшісіне жазбаша есеп тапсыру (титулдық бет қосымша 1 бойынша рәсімделеді).

2. Өндірістік тәжірибесінің мазмұны мен көлемі

Тәжірибенің мазмұны тыңдалған теориялық курс пен жеке тапсырма негізінде айқындалады. Тәжірибе базасының ауқымына байланысты студент не ұйымның қызметін толық зерттейді, не оның жекелеген бөлімшелерінің (мысалы, талдау бөлімі, жоспарлау-экономика бөлімі, статистика бөлімі, қаржы басқармасы және т.б.) жұмысына баса назар аударады

1-кесте – Тәжірибе бойынша күнтізбелік жоспар

№	Жұмыс мазмұны	Мерзімі
1	Ұйымның құрылымы және қызмет түрлерімен, жоспарлау, есеп жүргізу және талдау негіздерімен танысу	
2	Статистикалық ақпаратты жинау және тіркеу тәртібімен, дереккөздермен танысу	
3	Статистикалық деректерді өңдеу әдістерімен танысу (топтау, қорытынды жасау, кестелер, графиктер, диаграммалар құру және т.б.)	
4	Ұйымның әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштерін талдау (еңбек өнімділігі, шығарылым, еңбекақы қоры, персонал саны және т.б.)	
5	Статистикалық талдау бағдарламаларын қолдану (Excel, Power BI, Python, R және т.б.)	
6	Мемлекеттік статистикалық есеп беру формаларымен танысу, деректерді толтыру және түсіндіру	
7	Жеке тапсырманы орындау (тақырыпты кесте 3-тен жетекшімен бірге таңдау)	

Есеп логикалық құрылымдалған, жүйелі болуы, нақты тұжырымдар, айқын қорытындылар мен негізделген ұсыныстарды қамтуы тиіс. Әр бөлімді кестелермен, диаграммалармен, графиктермен, деректерді өңдеу мысалдарымен және статистикалық есептеулермен сүйемелдеу ұсынылады. Ұсынылатын есеп құрылымы мен бөлімдердің мазмұны 2-кестеде берілген.

2-кесте – Есептің үлгілік құрылымы және бөлімдердің мазмұны

№ п/п	Бөлім атауы	Мазмұны
1	Ұйыммен және оның құрылымымен танысу	Ұйымның толық атауы, меншік түрі, қызмет мақсаттары. Басқару құрылымының жалпы сипаттамасы, деректер жинаумен және талдаумен айналысатын бөлімдер сипаттамасы.
2	Статистикалық жұмысты ұйымдастыру	Статистикалық ақпарат көздері; деректерді жинау ұйымы; қолданылатын әдістемелер; есептілікті ұсыну формалары мен арналары.
3	Статистикалық деректерді өңдеу әдістері	Статистикалық өңдеу кезеңдері: топтау, жинақтау, орташа, индекс, салыстырмалы және абсолюттік шамаларды есептеу, деректерді визуализациялау.
4	Статистикалық көрсеткіштерге талдау	Өндірістік, қаржылық немесе әлеуметтік қызмет көрсеткіштері. Талдау мысалдары: динамика, құрылым,

		өзара байланыс, маусымдылық, индекстер
5	Сандық құралдарды қолдану	Excel, Power BI, Python, R және басқа да талдау құралдарын қолдану. Есептер, диаграммалар мен кестелер мысалдары.
6	Мемлекеттік статистикалық есептілік	Ресми есептілік формалары, оларды ұсыну мерзімдері мен тәртібі. Ұйымды басқаруда статистиканың рөлі.
7	Жеке тапсырма	Таңдалған тақырыптың мазмұнын ашу, әдістеме, орындау кезеңдері, аналитикалық тұжырымдар.
8	Қосымшалар	Есептілік формалары, бастапқы статистикалық құжаттардың көшірмелері, кестелер, диаграммалар, есептеулер мен визуализация мысалдары..

Жеке тапсырмалар

Практикант-студентке берілетін жеке тапсырма кафедраның практика жетекшісі тарапынан студенттің таңдауы бойынша беріледі және өндірістік практиканың бір бөлігі болып табылады. Практика өту барысында студент жеке тапсырма бойынша жұмыс жүргізіп, оны практика есебінен кейін бірден орналастырады (ұсынылатын көлемі — 2–3 бет аналитикалық материал, кестелер мен диаграммаларды қоса алғанда). Студент таңдай алатын жеке тапсырмалардың үлгілік тізімі 3-кестеде келтірілген.

3-кесте – Жеке тапсырма тақырыптарының тізімі

№ п.п.	Жеке тапсырма тақырыптары
1	Әлеуметтік-экономикалық үдерістерді басқаруда статистиканың рөлі
2	Статистикалық ақпаратты жинау, өңдеу және талдау: кезеңдері мен әдістері
3	Ресми статистиканы талдау қызметінде қолдану
4	Статистикалық зерттеулерде іріктеу әдісін қолдану
5	Әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштер динамикасын талдау әдістері
6	Статистикалық кестелер, графиктер және диаграммаларды құру және талдау
7	Халық статистикасы көрсеткіштері: саны, құрылымы, демографиялық үдерістер
8	Қазақстан Республикасындағы халықтың өмір сүру деңгейі мен сапасы статистикасын талдау
9	Жұмыспен қамту және жұмыссыздық статистикасы: дереккөздері және бағалау әдістері
10	Еңбек өнімділігі мен қормен жарақтану статистикалық талдауы
11	Индекстік көрсеткіштерді (бағалар, көлем, шығындар және т.б.) құру және талдау әдістері
12	Тұрақты даму үдерісін қамтамасыз етудегі мемлекеттік статистиканың рөлі
13	Экономикада корреляциялық-регрессиялық талдау әдістерін қолдану
14	Заманауи цифрлық құралдар көмегімен статистикалық деректерді визуализациялау
15	Халықаралық статистикалық классификациялар: қолдану және маңызы (ISIC, COICOP, NACE және т.б.)
16	Қазақстан Республикасының сыртқы сауда статистикасы: көрсеткіштері мен үрдістері
17	Python / Excel / Power BI құралдары арқылы статистикалық талдау жүргізу
18	Қазақстан Республикасының өңірлері бойынша экономикалық көрсеткіштерді

	салыстырмалы талдау
19	Мемлекеттік басқару жүйесіндегі Ұлттық статистика бюросының рөлі мен міндеттері
20	Қазақстанда және әлемде статистика ғылымы мен тәжірибесінің даму тарихы

3. Өндірістік тәжірибесі нәтижелерін рәсімдеуге қойылатын талаптар

Өндірістік тәжірибе бойынша есепке қойылатын талаптар

Өндірістік тәжірибеден өту кезінде студент келесі құжаттарды дайындайды:

- кәсіпорындағы тәжірибе жетекшісінің қолы қойылған мінездемесі бар **тәжірибе күнделігі**;
- **өндірістік тәжірибе бойынша есеп**.

Есеп тәжірибе барысында бағдарламаға сәйкес орындалған жұмыстар негізінде құрастырылады және **жеке жоспарға** сай құрылуы тиіс. Есеп күнделік пен мінездемемен бірге кафедраға **қорғауға** ұсынылады.

Бағалау критерийлері:

- кәсіпорын жетекшісінің қорытындысы;
- студенттің тәжірибе барысындағы белсенділігі мен бағдарлама бойынша жұмыстарды толық орындауы;
- есеп мазмұны мен оның рәсімделу сапасы, күнделіктің толықтығы;
- есепті қорғау кезінде студенттің баяндамасы мен жауаптары.

Есеп құрылымы:

- титулдық бет;
- мазмұны (оглавление);
- есеп мәтіні;
- жеке тапсырманың мәтіні;
- қосымшалар.

Рәсімдеу талаптары:

- Қағаз форматы — А4;
- Жоғарғы және төменгі өрістер — 2 см, сол жақ — 3 см, оң жақ — 1 см;
- Шрифт — Times New Roman, кегль — 14, жол аралығы — 1, абзац — 1 см;
- Әр құрылымдық бөлім жаңа беттен басталып, абзацпен жазылады;
- Беттер нөмірленеді, титулдық бетте нөмір қойылмайды. Қалған беттердің нөмірі төменгі ортада, **нүктесіз** жазылады;
- Есеп **тігілген** немесе **брошюраланған** болуы тиіс;
- Графиктер, диаграммалар, кестелер — мазмұнды толық ашуға бағытталған;
- Есептің көлемі — **15–20 бет**.

Есеп мазмұнында:

- тәжірибе бағдарламасындағы барлық сұрақтарға толық жауап беру қажет;
- қолданылған ақпарат көздері көрсетіледі (статистикалық есептер, Ұлттық статистика бюросының базалары, аналитикалық шолулар, бақылау формалары және т.б.);

- қандай әдістер қолданылғанын көрсету қажет (салыстыру, топтау, индекс әдісі, корреляциялық талдау және т.б.);
- кестелер, диаграммалар, графиктер, нормативтік құжаттар, үлгілер, формалар мәтінде және қосымшада ұсынылады;
- жүргізілген талдау негізінде жасалған қорытынды мен ұсыныстар көрсетіледі;
- қолданылған есептік құжаттар, формалар, анықтамалар, нормативтік актілер мен әдебиеттер немесе деректер базасы нақты көрсетіледі.

Назар аударыңыз: мазмұны толық емес немесе ұқыпсыз рәсімделген есептер қорғауға жіберілмейді.

4. Есепті қорғау тәртібі

Өндірістік тәжірибе аяқталғаннан кейін бір апта ішінде студент кафедраға тәжірибе туралы есепті тапсырады. Есеппен бірге күнтізбелік жоспар, тәжірибе күнделігі, студент-практиканттың мінездемесі (кәсіпорын және университет жетекшілерінің қолымен), сондай-ақ студенттің тәжірибеге бекітілгендігі туралы бұйрықтың көшірмесі тапсырылады. Тәжірибелік есепке тәжірибе күнделігі мен тәжірибе барысында жиналған материалдар қоса беріледі. Есепті тәжірибе жетекшісі тексеріп шыққаннан кейін студент оны арнайы құрылған комиссия алдында қорғайды. Өндірістік тәжірибе есептерін қабылдау үшін кафедра меңгерушісінің өкімімен комиссия құрылады. Әр студент өзінің тәжірибе есебін комиссия отырысында қорғайды. Есепті тапсырмаған немесе қорғауда қанағаттанарлықсыз баға алған студенттер тәжірибеге қайта жіберіледі.

Өндірістік тәжірибе бойынша жазбаша есеп университетте кәсіпорын (ұйым) жетекшісінің күнделіктегі 3-бөлімде жазылған ұсыныстары негізінде бағаланады. Өндірістік тәжірибе есебі кафедра меңгерушісінің өкімімен құрылған комиссия алдында қорғалады. Комиссия тақ санды мүшеден тұрады және құрамына кафедра оқытушылары кіреді. Комиссия төрағасы – кафедра өкілі, ал хатшы – комиссия құрамына кірмейтін қызметкер. Комиссия шешімі көпшілік дауыспен қабылданып, хаттамамен рәсімделеді (2-қосымша).

Тәжірибе материалдары мен қорғау нәтижелері негізінде комиссия студенттің өндірістік тәжірибесін төрт балдық жүйе және белгіленген әріптік-рейтингтік жүйе бойынша бағалайды. Комиссия мүшелері тәжірибе есебінің титулдық бетіне «Өндірістік тәжірибе есебі «_____» бағамен қорғалды» деп жазып, күні мен қолын қояды. Баға есепті қорғау барысында студенттің көрсеткен білім деңгейіне, қойылған сұрақтарға берген жауаптарына және есептің рәсімделу сапасына байланысты қойылады.

Тәжірибеден өтпеген, тәжірибе бағдарламасын орындамаған, жұмысы туралы теріс пікір алған немесе есепті қорғаудан қанағаттанарлықсыз баға алған студенттер келесі академиялық кезеңде немесе жазғы семестрде теориялық оқумен қатар тәжірибеден қайта өтеді. Егер студент тәжірибеден өтпесе немесе себепті жағдайға байланысты есебін қорғай алмаса, ол тиісті құжаттарды тапсыруы тиіс. Бұл жағдайда тәжірибе мерзімі декан ұсынған негізде ректордың бұйрығымен, ал есепті қорғау мерзімі деканның өкімімен басқа уақытқа ауыстырылады.

«ESIL UNIVERSITY» МЕКЕМЕСІ

«Есеп және аудит» кафедрасы

ТӘЖІРИБЕ БОЙЫНША ЕСЕП

(Тәжірибенің түрі)

(Тәжірибе өту орны)

(Тәжірибе кезеңі)

Студент	_____	_____
	(аты, тегі)	(қолы)
Топ	_____	_____
	(шифр)	(қорғау күні)
Жетекшінің рұқсат беруі	_____	_____
	(кәсіпорыннан)	(қолы)
	_____	_____
	(университеттен)	(қолы)
Комиссия мүшелері	_____	_____
	(аты, тегі)	(қолы)
	_____	_____
	(аты, тегі)	(қолы)
	_____	_____
	(аты, тегі)	(қолы)
	_____	_____

(бағасы)		

Астана, 20__

Хаттама № _____
Өндірістік практикасы бойынша есептерді қорғау жөніндегі комиссия
отырысы

Топ _____
Курс _____
АТЖ студент _____
Тәжірибе өту орны: _____
Комиссия мүшелері _____

Бақылау сұрақтары:

Жалпы қорытынды және баға:

Есептерді қорғау күні: " _____ " _____ 20__ г.

Комиссия мүшелері : / _____ /
/ _____ /
/ _____ /
/ _____ /